Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet,

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 123. Brașov, Mercurĭ, 5 (17) Iunie 1896.

Școle „milenare".

Este sciut, că din incidentul mileniului, marii pionirĭ ai „culturei maghiare" au născocit ideia de a-se înființa 400 de școle poporale.

Se înțelege, că scopul urmărit de guvern și de sateliții lui cu aceste școle, este fără discuțiune cel al *maghiarisării cu ori-ce preț*.

Am arătat în diferite rêndurĭ, cât de cutezat este atentatul acesta la limba și cultura națiunilor nemaghiare, în urma dispozițiunilor positive ale „kulturträger"-ilor maghiarĭ, ca cele 400 de școle milenare sĕ se înființeze mai ales în ținuturile locuite de naționalitățĭ. Dispozițiunile acestea s'au făcut și se fac fără genă, fără pic de mustrare orĭ remușcare a consciinței maghiarisatorilor, drept dovadă, că mileniul însémnă ivirea unei nouĕ epoce de persecuțiune și urmărire fanatică a învĕțămêntului nemaghiar și drept o repețită încercare de a contracara orĭ-ce tendințe nobile ale naționalităților spre desvoltarea limbei și culturei lor.

Un strĕin, care nu cunósce raporturile etnice dela noi și care nu-șĭ scie trage socotéla cu cele ce se petrec pe întinderea „globului" unguresc, se va minuna de sigur arătându-i-se starea faptică a lucrurilor și vĕḑênd, cum tóte se fac pe socotéla poporațiunei nemaghiare. Cu atât mai mult el nu-șĭ va puté stăpâni indignațiunea spunêndu-i-se, că din visteria statului nu se dă un gologan frânt pentru susținerea și promovarea învĕțămêntului nemaghiar, că naționalitățile și confesiunile din țéră îșĭ susțin cu mijlóce proprii și cu jertfe enorme școle și institute culturale; că peste acéstă statul așa numit „național maghiar" le impune cu forța chinuitorul „muszáj" de-a învĕța idiomul maghiar așa-ḑicênd dela nascere până la mórte.

Dér lucrurile nu se opresc aicĭ. Indiferent de aceea, că naționalitățile și confesiunile în mare maioritate îșĭ susțin din al lor propriu școle poporale, preparandii și gimnasii, ele trebue, sunt silite și condamnate la marĭ și grele jertfe bănescĭ pentru înființarea și susținerea a sute și sute de școle comunale, unde se propune numai ungauresce, ba avem chiar și comitate cu poporațiune preponderantă română, cărora li-s'a impus contribuirea de ḑecĭ de mii florinĭ pentru faimosul „Kulturegylet", ale cărui tendințe, mărturisite și probate, țintesc direct la sugrumarea și nimicirea limbei și culturei românescĭ, sêrbescĭ, slovace etc.

Acum însĕ molochul maghiarisării cere și mai mult. Lege s'a adus, ca din visteria statului — în care popórele nemaghiare îșĭ varsă, décă nu mai mult, atuncĭ de sigur în parte egală cu „kulturträger"-ii dela putere avutul lor câștigat cu multă muncă și crunte sudorĭ — sĕ se înființeze 400 de școle poporale cu menirea specială de a lăți și împămênteni limba și cultura maghiară în ținuturile locuite de naționalitățĭ.

Scopul e clar, ca lumina sórelui: vecĭnic nenorocita *maghiarisare!*

Ele sunt botezate cu numirea cminósă de „*școle milenare*". In 159 comune s'au și înființat și deschis acest numĕr de școle, rĕmânênd ca restul sĕ se înființeze și deschidă la începutul viitorului an școlastic. Funcționarea lor se va inaugura cu marĭ serbărĭ în luna lui Septemvre a. c., drept completare a programului festivităților mileniului maghiar.

Fóia guvernamentală „Kolozsvár" din Clușiu, răpită de magica putere a acestor nouĕ pepiniere de maghiarisare, le dedică deja de pe acum un imn de laudă și mărire, presentându ni-le tot-odată în haina sĕrbătorêscă a „inocenței".

„*Școlele maghiare* — ḑice organul guvernamental — *trebue sĕ cuprindă întréga țéră*, și ele caută sĕ fiă organisate așa, ca învĕțămêntul sĕ fiă bun și ieftin. Nu se unesce cu firea nobilă a națiunei maghiare, ca în Ungaria cultura maghiară sĕ fiă lățită cu forța, ci trebue lățită astfel, ca locuitorii țĕrii sĕ vadă și recunóscă înși-șĭ valórea și superioritatea culturei maghiare, care într'adevĕr sĕ fiă folositóre și plăcută pentru ei și ușor și cu plăcere sĕ se apropie de ea. Din causa acéstă trebue sĕ sporim noi numĕrul școlelor poporale".

Cu alte cuvinte, nația maghiară e „nobilă", și „nobilă" fiind, ea nu vré sĕ-șĭ lățéscă limba și cultura cu forța, ci cu frumosul, cu de-a binele...

Aicĭ s'ar păré, că „Kolozsvár" îșĭ reamintesce cuvintele lui Szecheny, care pe la anii 40 încă îndemna pe Ungurĭ sĕ leia tóte cu de-a binele față de naționalitățile nemaghiare.

Dér orĭ cu de-a binele, orĭ cu forța, molochul maghiarisării rĕmâne constant în însĕtarea după jertfe tot mai multe și mai marĭ. Nesăturat va fi acest moloch câtă vreme „nobila" vĭță îșĭ va continua visul ei după un stat național pur maghiar și cât timp maxima barbară: „și din pietri sĕ facem Ungurĭ", va pluti înaintea visătorilor, ca semnal de luptă în marea cestiune a naționalităților, care agită și ține în fierbere popórele acestor țĕrĭ.

A răpi limba altuia, însémnă a-i răpi viéța. In limba lui trăesce un popor — ḑice o vorbă înțeléptă — și în lupta pentru limbă nemernic e poporul, care va deserta orĭ va sucumba.

Étă, ce putem și trebue sĕ rĕspundem maghiarisatorilor marĭ și micĭ, carĭ ne omóră cu „nobleța" și vor sĕ ne fericéscă cu limba și cultura lor.

CRONICA POLITICĂ.

— 4 (16) Iunie.

Privitor la interpelarea deputatului *Hollo* în camera ungară pentru atacurile lui Dr. Lueger contra Ungariei și mai ales privitor la pasagiul în care Hollo amintesce „ruinarea morală și materială" a Ungariei, ḑiarul „*Deutsches Volksblatt*" din Viena face următórea observare: „Se înțelege de sine, că interpelarea ne lasă de tot recĭ, și și rĕspunsul baronului *Banffy*, fiă el de orĭ ce natură, ni-e cu totul indiferent. Voim numai sĕ replicăm, că nu Dr. Lueger și nu noi suntem aceia, carĭ causéză ruina morală a Ungariei, ci faptul acesta se îndeplinesce în modul cel mai eficace prin *asuprirea naționalităților nemaghiare, prin șovinismul turbat al Jidano-Maghiarilor și prin diferitele scandale ale lui Bokros, Miklos, Pulszky etc.*"

*

După-ce nicĭ într'un mod nu voiesc sĕ se unéscă și sĕ se împace partidele independente din camera ungară, au început acuma alegĕtorii a lucra în acéstă direcțiune. Mișcarea s'a pornit mai întâiŭ între acei cetățenĭ ai Budapestei, carĭ sunt aderenții partidelor oposiționale. Ei ținură alaltăerĭ o adunare, în care se luà următórea resoluțiune: Deóre-ce guvernul vrea acum sĕ-șĭ asigure prin lege folosința armelor prin carĭ se comit *abusurĭ* la alegerĭ; deóre-ce partida poporală tinde a lăți *fanatismul* religios prin care magnații voiesc sĕ seducă poporul; și în fine deóre-ce partea cea mai mare a partidei naționale pe încetul se *retrage* dela acțiunea oposițională: sunt rugate partidele independente a-se uni, căcĭ numai astfel vor puté sĕ arboreze cu succes stégul independenței. Cetățenii Budapestei rógă apoi pe toțĭ alegĕtorii oposiționalĭ din provincia, ca și ei sĕ aducă hotărîrĭ în sensul acesta.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Viiĭ și morții.

Schiță.

(Dedicată Dómnei vĕduve Logadi.)

(Fine.)

A treia ḑi îl duserăm la mormințĭ. Ce adêncă era grópa lui... m'apucase vêrtejul, când cioclii îl slobodiră 'n jos. Ce sunet sfâșietor de inimă au brușii când cad pe cosciug! Cum pamêntul mereu-mereu acoperia tot ce fusese cu iubire și durere pentru mine.

Étă lumea pustie, străină înaintea mea, încătr'o s'o apuc acuma?

Acasă?... Tóte ale sale stau pustiite; ce tăcere, ce gol pretutindenea — totul spune: stăpânul nu mai vine! Intr'un ungher statea acățat un pardesiu de al lui, pe care-l îmbrăcase mai adiniaorĭ; eu îl iau în mânĭ și sărutându-l îl mirosii... Se póte?... el mirósă a viéță, în postavul acesta era ascunsă o părticică din individualitatea sa; avea parfumul ce-l simțiam de atâtea orĭ, când îmĭ puneam capul la peptul lui.

Cu ochii închișĭ stăteam absorbită de închipuirea, că dênsul trăesce, că îmormêntarea de mai înainte fù numai un năprasnic vis. Pe câte-va minute încetai de a-mĭ da sémă de cele petrecute, realitatea și imaginațiunea se confundară în creerul meu trudit — căḑui leșinată.

Când mi-am venit în orĭ, lacrimile-mĭ secaseră; obosită, istovită, cu gura încleștată, rĕmâneam cu ciasurile nemișcată. Mĕ simțiam leșinată așa, cu capul și inima timpită începeam a gusta un fel de nelămurit sentiment de neființă. După aceste apatice stărĭ urmau însĕ érășĭ plânsetele consumătóre. Și ér mĕ mustram, că de ce mai trăesc, mĕ sfiiam de umbra lui Iancu, că — nu-i urmez. In paroxismul meu, întrevedeam vĕduvele hindostane aruncându-se în flacărĭ după mórtea soților lor; — acest barbar obiceiŭ, ce odată îmĭ însufla oróre, acum îl aflam respectabil și vrednic de imitat.

Cu tóte aceste, n'am făcut nicĭ una, nicĭ alta, nu m'am aruncat în flacărĭ, ca vĕduvele hindostane, nicĭ am înghițit jar, ca soția lui Brutus; stăteam cu mânile legate, acceptând sĕ vegetez. Cât de lașă îmĭ păream, și n'aveam ce face! — Da, e laș omul, se sbuciumă, perseveréză aicĭ în mii de chinurĭ, și mai preferă a lua tóte durerile, decât a intra într'o stare necunoscută pân'aci; căcĭ orĭ care ar fi făgăduințele dogmelor creștine, ale nirvaniei budhistice și ale raiului mohamedan, tot ne legăm de lumea acésta și de durerile ei și numai înfiorându-ne gândim a-le schimba cu *netulburata liniște*, la care se recere disolvarea personalității nóstre.

*

Imĭ aduc aminte, că lui Iancu îi era urît de omul mort; ḑicea că el n'a privit nicĭ odată la fața unui rĕposat.

Fiind eu odată reu bolnavă, nu-mĭ era atâta témă de mórte, cât de aceea, că Iancu nu se va uita la mine, când voiŭ fi mórtă, și cât mi-se strîngea inima la ideia că voiŭ fi de-odată astfel părăsită!

Trebue, că sufletul desfăcându-se de trup, simte o amară decepțiune vĕḑêndu-se obiect de teróre înaintea viilor cu carĭ el trăise în intimitate, în loc de a găsi la ei cuvenită pietate, din care sĕ sórbă și el mângăere în noua lui esistență.

Căcĭ, cine scie, óre nu are trebuință sufletul de ulterióra nóstră iubire și amintire? Atuncĭ de ce ne rugăm pentru el?

Așa de mult ținuse el la noi... e cu neputință sĕ-șĭ fi uitat trecutul.

Mai ingrațĭ suntem noi cei rĕmașĭ îndĕrĕt; ne plătim datoria față de el cu câte-va prinóse, în urmă îl dăm uitării — evitând chiar și amintirea numelui sĕu, încunjurând mormêntul lui, sub cuvênt, că ne pricinuesce durere.

Egoiștĭ suntem — ér vremea sterge, vindecă totul. E bine așa și — grozav totodată! Sĕ scí, că sentimentul de durere orĭ fericire, ce-țĭ rĕscolesce acum tótă ființa, ce tu îl credĭ de fără sfîrșit, are sĕ înceteze mai 'nainte decât însașĭ ființa ta. Acéstă tămăduire sufletéscă încă e un fel de mórte e disparițiunea durerii. Și eu, care sunt pururea pe lângă conservarea vechilor afecțiunĭ, cu risicul chiar de a suferi vecĭnic mĕ revolt acum, când cineva mĕ mângăe cu aceea că — timpul vindecă tote.

Timpul, uitarea va pronunța decĭ a doua sentință de mórte asupra celor defuncțĭ! *Uitarea* e mai rea decât însașĭ mórtea, e manifestațiunea totalei nimicirĭ a tot ce se ținea de numele lor!

Mai multe diare din Atena comentéză **declaraţiunile contelui Goluchowsky** în faţa delegaţiunilor privitor la **cestiunea Cretei.** Ele resping convenţiunea din Haleppa, ca neputênd satisface reclamaţ'unilor Cretenilor, carĭ susţin programul comitetului de reforme. „Kairi" dice, că poporul cretan nu va primi constituţia mórtă dela Haleppa, care nu rĕspunde nicĭ uneia din nevoile Cretenilor şi nu póte sĕ lecuiască nimic. „Asty" şi „Hestia" vorbesc în acelaşĭ sens. Aceste opiniunĭ par că reflecteză ideile Cretanilor.

*

Alaltăerĭ a primit împĕratul **Wilhelm** în audienţă pe ambasadorul estra-ordinar chinezesc *Li-Hung-Tsang.* Acestuia i-s'au dat tóte onorurile militare cuvenite şi la audienţa festivă au asistat: *împĕrătésa* Germaniei, *moştenitorul* de tron german, cancelarul *Hohenlohe,* secretarul de stat *Marschall,* apoi toţĭ dignitarii mai înalţĭ, generalii şi admiralii, carĭ de present se află în Berlin.

*

După şcirile consulare, **din Creta,** situaţia trupelor a devenit critică din causa numerósele bıu'alităţĭ ale populatieĭ mahomedane şi a exceselor câtor-va detaşamente de soldaţĭ. Mişcarea s'a produs aprópe în câte şése districte ale părţii occidentale a insulei. Ofensiva trupelor care sufere perderĭ dilnice în lupte micĭ a devenit grea din cauza terenului aprópe nepracticabil. Pagubele trupelor se urcă la 350 ómenĭ. Pacificarea progreséza încet. Scirile diarelor în privinţa ıntervenţiunei comune a puterilor sunt false. Ambasadorii n'au făcut alt-ceva decât sĕ dea sfaturĭ personale sub formă de conversaţiunĭ. Demersurile Franciei şi Rusiei au fost făcute în mod neoficial. La întrunirea ambasadorilor nu s'a discutat necesitatea unei intervenţiunĭ, deóre-ce ambasadorii n'au primit instrucţiunĭ dela guvernele lor respective. In 12 Iunie a fost o luptă lângă Canea; în alte trei localităţĭ s'au produs ciocnirĭ micĭ. Abdulah-paşa au trimis ajutóre trupelor, carĭ au dat foc şi prădat satele Myli şi Platskos. In împrejurimıle lui Retimno s'au produs de asemenea câte-va ciocnirĭ micĭ cu perderĭ în ambele părţĭ. Insurgenţii n'au muniţiunĭ.

„Mai întâiŭ petrecerea, şi apoi lucrul".

Acésta este astădĭ devisa Jidano-Maghiarilor din Budapesta. Nu-şĭ bat ei acum capul cu greutăţile financiare, de carĭ va fi îngreunată poporaţiunea din Ungaria în urma tămbălăurilor arangiate pentru preamărirea mileniului; nu se uită la aceea, că óre mâne va mai avé ţéra pâne din care se mânânce — ci se învêrt şi jócă, sar şi se veselesc, căcĭ dór le-a sosit „*Jobeljahr*"-ul.

Cestiunĭ însemnate, ca cestiunea *cvotei* sunt puse ad acta, şi numai deputaţiunei cvotei maghiare îi mai trăsnesce din când în când în minte, că ar fi bine, eventual, sĕ se întrunéscă membri deputaţiunei pentru a-se consulta şi pentru a lua hotărîrĭ în urma renunţiului austriac. Astfel şi dilele trecute s'au vorbit membri deputaţiunei, ca sĕ se adune în decursul acestei sĕptĕmânĭ, şi décă vor puté, sĕ vadă, că ce e de făcut? Cine scie însĕ, că óre vor avé disposiţiă onorabilii cvotiştĭ sĕ se scóle dela mesele cu şampaniă şi se plece de lângă Turcóicele din Ös-Budavar, ca sĕ pertracteze cestiunĭ atât de seriόse? In fine, probabil, că vor aduce acéstă jertfă, dér e mai mult ca sigur, că şedinţa va fi scurtă şi se va fini, ca şi până acum, făr' de nicĭ un resultat-

Etă ce scrie între altele „*Deutsches Volksblatt*" privitor la cestiunea cvotei şi la discuţiile asupra ei:

In decursul sĕptĕmânei acesteia se va întruni deputaţiunea cvotei maghiare pentru a-se ocupa cu renunţiul austriac. Se póte sci de acum cu tótă siguranţa, care va fi resultatul acelei „*ocupaţiunĭ*". Maghiarii vor insista pe lângă cvota de până acum, dér şi deputaţiunea austriacă va rĕmâné pe lângă propunerile ei, si în fine urmarea va fi, că *dualismul se va înlocui prin uniunea personală.* Tonul atât de puţin politicos, în care fusese redactat la timpul sĕu renunţiul maghiar, nu a reţinut pe deputaţiunea austriacă, de-a studia cu seriositate cuvenită scrisórea dictată de vanitatea jidano-maghiară, însĕ complesanţa deputaţiunei austriace se rĕsplătesce rĕu. Vecinii maghiarĭ au acum alte de-a face, şi nu au timp de-a studia acte politice „lungi şi uriciόse". Astădĭ domnesce în Budapesta principiul: „*Mai întâiŭ petrecerea, şi apoi lucrul*".

Deputaţiunea austriacă amintise în renunţiul ei câtă avere şi cât sânge au jertfit regatele şi ţĕrile representate în Reichsrath pentru apĕrarea esistenţei lor. Dér în loc de-a aprecia cu seriositate faptele istorice, organul Jidanului *Falk,* dându-şĭ cu pumnii în piept, rĕspunde cu următórele întrebarĭ:

„Sĕ ne provocăm şi noi „*Maghiarii*", la mărturia istoriei, care pe fiă-care pagină, de 350 anĭ încóce, dovedesce *contrarul?* cum Maghiarii au trebuit totdéuna sĕ-şĭ elupte contra puterei austriace esistenţa lor, ca popor şi stat? cum Maghiarii atât din punct de vedere politic, cât şi naţional stătură sub opresiunea cea mai aspră a Austriei; cum Ungaria a fost tractată ca o coloniă austriacă, şi cum în mânia acestor fapte, poporul şi ţéra şĭ-au pus în joc avere şi sânge pentru susţinerea monarchiei, şi în fine, prin luptele ei pentru constituţiă a făcut, ca popórele Austriei sĕ se bucure de libertate şi constituţiă?"

Cum se vede „Pester Lloyd" nu se sfiesce de-a nu aduce şi cele mai próste falsificărı istorice, pentru de-a salva *aparinţa.* Ca şi când n'ar sci lumea, ce jertfe au adus domnitorii ţĕrilor austriace pentru de-a susţinea proprietatea lor ungară faţă cu Turcii, séu mai bine dis, pentru de a-o recuceri dela Turcĭ. Dér diarul citat merge şi mai departe: cutéză a-se provoca la fidelitatea şi lealitatea maghiară cătră casa domnitóre habsburgică! Un popor, care timp mai lung decât un secol îi crea acestei case contra-regĭ; care se alia cu duşmanii creştinismului pentru de a-se rupe de Habsburgĭ; care în tóte timpurile pacta cu cei mai înverşunaţĭ duşmanĭ ai casei domnitóre austriace, şi ale cărui revoluţiunĭ au creat în Austria absolutismul lui Bach; — va trebui sĕ lase ca sĕ tréca încă mult timp, până când va puté cuteza sĕ dovedéscă, că lealitatea sa are o basă solidă.

SCIRILE DILEI.

— 4 (16) Iunie.

Din scrintiturile lui Beksics. Hazliul Sĕcuiŭ *Beksics* Guszti a publicat în „Revue politique et parlamentaire" un „studiu" sub titlul „La Hongrie millénaire et les garanties de son existence". Beksics vorbesce mai mult despre viitorul Ungariei şi despre consolidarea statului naţional maghiar. El se provócă la mişcările popórelor din Orientul Europei şi vré sĕ arete, că mai ales trei factorĭ sunt, carĭ au format şi formézā elemente constitutive de stat: religia, libertatea şi ideia naţională. Dintre statele, carĭ sunt puse mai ales la probă grea în privinţa naţională, sunt: Rusia, Turcia, Ungaria şi Austria. Două dintre acestea sunt pe cale de a deveni „state naţionale": Rusia şi Ungaria, ér Austria şi Turcia sunt ameninţate cu federalism orĭ descompunere. Ungaria — dice Beksics — va ajunge *prin libertate* sĕ fiă stat naţional maghiar, ér Rusia prin Ţarism. — Ḑĕu, bócănă ai mai spus'o jupâne Secuiule, décă cutezĭ a numi *libertate* ceea-ce faceţĭ voi adĭ cu popórele nemaghiare pentru a vĕ ajunge idealul... De-o astfel de libertate sĕ ferésca Dumnedeu pe tot omul.

—o—

O ordinaţiune a ministrului de agricultură. Ministrul unguresc de agricultură a încunosciinţat pe toţĭ antreprenorii de comunicaţiă, că a dat ordin oficielor vamale dela graniţa României, ca biletele de vite, carĭ se transpórtă în România, înainte de-a intra vitele pe teritor român, sĕ fiă provĕdute cu traducere română legalisată. Ḑiarele şoviniste din Pesta pretind acum, ca şi autorităţile românescĭ sĕ traducă pe unguresce biletele acelor vite, carĭ sĕ impórtă din România în Ungaria.

—o—

Cine visitéză mai mult exposiţia? Majestatea Sa a visitat până acum exposiţia „milenară" de *şépte-orĭ.* Cu ocasiunea visitei din urmă, contele Paar a adresat directorului exposiţiei Schmidt întrebarea: „décă se mai află óre om în Budapesta, care sĕ se fi interesat aşa mult de exposiţiă, ca Majestatea Sa?" — Din acéstă întrebare, s'ar păré, că nimenea nu cerceteză exposiţia aşa de mult, ca însu-şĭ monarchul. Vĕdênd la esposiţiă modelurile vagónelor de lux şi aflând, că aceste de-ocamdată vor fi puse în circulaţiă numai între Viena şi Budapesta, monarchul dise: „Cel puţin Vienesii vor puté veni acum uşor la exposiţiă". Foile ungurescĭ, vedĭ bine, uséză de aceste cuvinte ale monarchului pentru a face reclam pentru exposiţiă.

—o—

Serbare artistică la Ateneul din Bucurescĭ. Vinerĭ séra a avut loc în sala cea mare a Ateneului Român „Marele festival artistic", organisat de cercul amicilor literaturei şi artei române în onórea memoriei lui Vasile Alesandri. Mai mulţĭ artiştĭ de merit, ca d-ra Assan, d-nii D. Popovicĭ, Dinicu şi corul metropolitan din Iaşĭ sub direcţiunea d-lui G. Musicescu, cu mai mulţĭ artiştĭ ai Teatrului Naţional, au dat binevoitorul lor concurs pentru deplina reuşită a acestei serbărĭ. Programa a fost din cele mai alese şi executarea n'a lăsat nimic de dorit. MM. LL. Regele şi Regina însoţiţĭ de d-nele O. Mavroenĭ şi Bengescu şi de d. col. Priboianu, au binevoit a onora cu înalta lor presenţă acéstă serbare, care nu a fost pentru executanţĭ decât o serie neîntreruptă de succese.

—o—

Coróne eterne Din incidentul morţii Domnului Constantin Valerian de Grama, Onoratul Domn Nicolau de *Şuştai,* preşedinte de Tribunal în pensiune, ca unchiul decedatului, ni-a trimis, în locul unei cununĭ peritóre pe sicriu, 10 fl. drept coronă neperitóre, contribuţiune la fondul pentru şcolarii românĭ sĕracĭ, înfiinţat în memoria iubiţilor rĕposaţĭ. Sĕ chitéză acéstă sumă în acest mod şi sĕ arată, că s'a adaus la numitul fond. Braşov, 4/16 Iunie 1896 *Comitetul parochial român gr or. din Cetatea Braşovului.*

—o—

Un practicant de farmaciă póte afla loc cu începutul dilei de 15 Iulie n. c. în farmacia d-lui *Dumitru Banciu* din Sĕlişte, în comitatul Sibiiului. Se recere sĕ fi absolvat şése clase gimnasiale, sĕ fiă din familiă bună şi sĕ cunóscă limba maghiară.

—o—

Ospeţii, carĭ vin la Braşov, pot afla cele mai bune, mai curate şi mai higienice odăi la **Villa Kertsch,** aflătóre pe promenada cea mare a oraşului, în nemijlocită apropiare de gara tramvaiului, aşa că nicĭ nu mai trebue birje. Odăi multe şi pe ales, clădite în stil modern şi elegant mobilate, cu aşternut nou, mobile nouĕ, serviciu promt, ér bacşişurĭ nu se dau. In grădină restaurant şi musică mai în fiă-care di. Se pot închiria odăi şi apartamente întregĭ cu luna, cu sĕptĕmâna şi cu diua, costând după plac dela 1 fl. până la 4 fl. la di.

„Vampîrii anarchiei".

O întêmplare ciudată ţine în agitaţiă poporaţiunea din Budapesta. Baronul Albert *Rotschild* din Viena a primit dilele acestea o scrisóre din capitala ungurésca cu următorul cuprins:

„Domnule baron! Anarchia nu cunósce titule şi dignităţĭ. Inaintea nóstră fiă-care este egal D-tale ţ'a dat sórtea stupidă nenumĕrate milióne, pe care d-ta le detragĭ din serviciul omenirei. Acésta este o nedreptate strigătóre la ceriu, pe care

---

Un instinctiv protest s'a ridicat în internul meu contra acestui fel de morţĭ absolute.

*

Odată îmĭ era frică şi mie de stafii; mai credeam, mai nu credeam în esistenţa lor.

După mórtea sorei mele, într'o nópte îmĭ părù, că vĕd umbra ei. Iancu ascunsese obrazul meu la peptul sĕu cald, dojenindu-mĕ cu glas domol: „Ei, nu fi copilă".

Ce scutită mĕ simţiam eu atuncĭ!

Acum sunt singură şi — nu-mĭ este frică de stafii; din contră, invoc cu duioşie umbra lui, ca sĕ-mĭ apară. Décă aşĭ cunósce formulele spiritistice, negreşit le-aşĭ întrebuinţa pentru a-l chiăma şi a-l vedé încai pe un moment!...

Intr'o nópte par' că audii un susur în odaie. Imĭ înecasem rĕsuflarea şi cu ochii căscaţĭ priviam la o dungă albă, ce părea că se apropie încet de mine. Ridicându-mĭ capul de pe perne, stăteam în aşteptare nemişcată.

— Şi acum gingaşa faţă — îmĭ diceam — nu vine mai aprópe de mine, ca sĕ nu mĕ sparie póte... Iveşce-te, vino-vino mai aprópe — îl strigaiŭ plângênd — Vedĭ că nu-mĭ mai este frică?... Bun ai fost tu în viaţă, bună, blândă va fi şi umbra ta. Uite, de când te-ai dus tu, nĕcazurile vieţii m'au oţelit, nu mai sunt acum copila ta fricósă şi rĕsfăţată — cum mĕ numiai!....

Şi apoi de têmă sĕ nu-l mâhnesc cu bocetele mele, continuai cu glas mai mângăios:

— Liniscesce-te, o sĕ fiu tare, nu o sĕ sucumb nenumĕratelor neajunsurĭ. Acum eştĭ deslegat de lanţurile nesciinţei omenescĭ, ochii tĕi vĕd limpede cine în viaţă te-a iubit şi cine te-a urît; carĭ prietinĭ ţi-au fost sincerĭ şi carĭ făţarnicĭ...

Tresării, vêntul isbi cu putere în geamurĭ şi sĕ perdù şuerênd în ţevile sobei, lăsând după sine tânguióse gemete.

Incetul, începui a mĕ desmeteci şi a deosebi, că dunga cea albă era numai lumina lunii, ce se resfrângea pe păretele din faţă, ér în urmă lumina dispărù, când luna se'nvĕlui în norĭ — căcĭ vêntul ce se ridică, arăta o furtună apropiată.

Nu fusese dér spiritul lui Iancu — cât regretam şi cât mĕ măhniam că dênsul e învĕlit în atâta taină nepătrunsă, că e îngrădit cu aşa necurmate zidurĭ, încât orĭ cât mi-s'ar svîrcoli mintea, nimic-nimic nu mai pot afla despre dênsul!

Mĕ gândesc tot-odată, că dela continuitatea de vieţuire a sufletului atêrnă, décă-l voiŭ mai revedea vre-odată pe Iancu al meu. Religiunea lui Christos dice cu glas de mângăere, că-l voiŭ mai revedé, că ne vom bucura încă de-o viaţă eternă împreună. Vai mie însĕ, decumva filosofii naturaliştĭ vor fi avênd dreptate, că după mórte nu mai este *nimic* şi că universul e chivernisit de-o órbă voinţă, căreia nu-i pasă, că noi fi-vom bunĭ orĭ rĕi, că conceptele nóstre sunt bune orĭ greşite — e treaba nóstră cum ne vom convinge séu amăgi unii pe alţii. Décă aceste sunt adevĕrate, atuncĭ s'a isprăvit, l'am perdut pentru *vecie!*

Ce înspăimântător întunerec, ce gol nesfîrşit zace în ideia acésta!

Lucreţia Costa Olariu.

nu este permis a-o suferi. Noi avem scopurĭ înalte. Principiul, ce vrem sĕ-l ducem la gloriă, este, ca nime sĕ nu aibă mai mulțĭ, decât altul. Pentru ajungerea acestui scop, creăm şi mijlóce. Acum ne adresăm către d-ta. Te facem atent, că noi scim sĕ şi valorăm pretensiunile nóstre. Aliatul nostru lucréză pretutindenĭ neobservat, dér sigur. Pentru prima acțiune nouĕ ne trebue 120,000 florinĭ, şi acestea le aşteptăm grabnic dela d-ta. Trimite suma în timp de opt ḑile cu atât mai sigur la despărțĕmêntul poste-restante al postei din Budapesta pe adresa „*Arbeit 1896*“, căcĭ altfel înainte de ce-țĭ va plăcé, vei fi pustiit fără grațiă din rêndul vietuitorilor“.

Scrisórea acésta a trimis'o baronul Rotschild poliției din Budapesta, care caută acum pe autorul ei. Se presupune, că ea a eşit din casarma Maria Teresia din Budapesta, în care anarchismul a prins adênci rĕdĕcinĭ.

Dela societatea „Progresul“.

Făgăraş, 12 Iunie 1896.

Stim. D-le Redactor! Pe la anul 1884 s'a înființat în Făgăraş, sub numirea „Progresul“, o societate română de diletanțĭ. Intre inițiatorii înființărei acestei societățĭ am fost şi eu. Am lucrat şi eu la compunerea şi desbaterea statutelor.

Primul preşedinte al societății a fost rĕposatul advocat de aicĭ d. Ión Roman. După aceea am fost ales de preşedinte eu, şi am fost ca atare până la anul 1890. După mine s'a ales d-l vicar B. Rațiu, până la an. 1894, ér dela 1894 şi până adĭ este preşedinte d-l Dr. Ión Şenchea.

Despre modestele producțiunĭ ale „Progresului“ mai totdéuna s'a publicat în foile nóstre câte ceva obiectiv, că adecă s'a ținut producțiune şi că societatea, convenind şi la atarĭ ocasiunĭ, şĭ-a petrecut în armoniă şi frățesce, după cum ni-se cade nóuĕ Românilor. Până în anii din urmă nicĭ-odată nu s'a întêmplat, ca cineva sĕ se folosésca de atât de modesta nóstră societate „Progresul“ pentru a-şĭ face şie-şĭ reclamă personală, déră reclamă, sci, cu orĭ şi ce preț, chiar şi cu prețul jertfirei scopurilor acelei societățĭ, căcĭ un scop principal este şi întrunirea şi închegarea societății române pe teren social prin cultivarea stimei reciproce şi a bunei înțelegerĭ. Noi nu dispunem de puterĭ artistice. Inteligența română din Făgăraş a tot scădut, aşa după cum au devenit pentru noi şi timpurile tot mai grele. Ba în unii anĭ nu era aicĭ din ajuns nicĭ tinerime inteligentă, cu care sĕ fi putut face ceva.

In 5 Maiŭ a. c. şĭ-a ținut „Progresul“ adunarea sa generală, după ce de doi anĭ şi mai bine, adecă din Aprilie 1894, nu s'a mai ținut atare adunare. Din causă, că de doi anĭ nu s'a ținut nicĭ adunare generală şi nicĭ şedințe de comitet, şi cu deosebire însĕ, că de doi anĭ nu s'au dat socotelĭ despre venitele producțiunilor arangiate în favorul „Progresului“, eu şi împreună cu mine membrii Dr. Micu, Aron Poporad Ciutea şi alții, atât în şedința comitetului, cât şi în adunarea generală, ni-am făcut observările de lipsă obiectiv şi cu bună intențiune ca sĕ se corégă lucrul şi ca pe viitor, după fiă-care producțiune, sĕ se dea socotelile la timp.

După adunarea generală am rĕmas mai toți la o cină comună, credênd, că un lucru bun am isprăvit şi că cu acésta am aplanat şi îndreptat între noi ce am avut de îndreptat. Dér ce sĕ vedĭ? La vre-o câte-va ḑile apar în nr. 94 şi 95 al „Tribunei“ articolĭ lungĭ despre memorabila şedință din urmă a „Progresului“. Din fórte modesta societate de diletanțĭ se face sĕ apară acuma un lucru mare, de tot mare, ca aşa fórte marĭ sĕ apară şi aceia, pentru carĭ se face reclama.

S'a îngrijit d-l preşedinte Şenchea de a venit dela Sibiiu tinĕrul d. Scurtu dela „Tribuna“, ca sĕ scrie ceva. D-l Şenchea în întêmpinarea sa din „Gazetă“ nr. 111 a. c. ḑice, că nu este dênsul de vină, că ce a scris corespondentul „Tribunei“. Da, aşa este, nu este de vină, că ce a scris, déră este de vină d-l Şenchea, că ce informațiunĭ i-a dat şi cum l'a îndrumat pe d-l Scurtu sĕ scrie, căcĭ acele informațiunĭ nu şi-le-a putut lua din vênt. Apoi în numita întêmpinare a d-lui Şenchea se cuprinde nu numai tot ce a scris d-l Scurtu în „Tribuna“, déră se cuprinde mai mult: se cuprinde respirarea unui ton de grandomaniă ridiculă şi a intențiunei de a terorisa publicul, ca aşa sĕ nu îndrăsnéscă cineva sĕ-şĭ facă observărĭ. Şi icĭ-colo şi are efect atare terorisare, căcĭ ca sĕ nu se espună insultelor, unii mai bine stau retraşĭ.

Pe mine unul puțin mĕ impórtă reclamele domnialor. Noi cei de aicĭ scim cum stă lucrul. Eu desaprob, că afacerea acésta au tras'o domnialor în atare mod în pubic. Mĕ importă însĕ, cá m'au provocat şi pe mine în acéstă afacere. Mĕ impórtă, că d-l Şenchea a susținut, că „Progresul“ mai înainte şi special cât am fost eu preşedinte n'a făcut nimica şi că domnialui n'a fost provocat la darea socotelelor nedate. Apoi în „Tribuna“, atacându-se în sentimentele lor românescĭ aceia, carĭ au îndrăsnit sĕ facă d-lui Şenchea observărĭ pentru socotelĭ etc., se vorbesce de „ómenĭ de ai întunerecului“, de „metechne“, de „conducĕtorĭ nevrednicĭ“ şi de multe altele, şi apoi se presentă d-l Şenchea ca unul, care a avut sĕ se lupte şi sĕ luptă groznic pentru salvarea causei cu aceste nesdrăvenii inventate pentru decorul şi mărirea reclamei personale.

On. D-le Redactor! Nu suntem noi tocmai atât de rĕi Românĭ. Vom fi făcut şi noi câte ceva bun în cause românescĭ. Insĕ n'am umblat după reclame. Hotărît, că nicĭ unul, nicĭ cel închipuit de mai rĕu nu stă înapoia d-lui Şenchea cu românismul. A ofensa póte orĭ şi care băețandru nesocotit, dér alta este chemarea preşedintelui unei reuniunĭ sociale culturale.

D-l Şenchea însĕ se induce pe sine în mare erore, căcĭ ḑice, că din trecut are la mână un protocol. Călăresce pe acest protocol până nu mai póte şi din acel protocol cetesce tot trecutul. Este drept, că d-l Şenchea numai dela anul 1892 a venit la Făgăraş şi décă nu voesce sĕ scie, apoi nicĭ nu póte sci trecutul altfel, decât cum şi-l închipuesce dênsul, séu îl cetesce din protocolul ce-l are. Sĕ-l ție bine, căcĭ de s'ar întêmpla sĕ-l piérdă, îndată ar isprăvi-o cu sciința!

Cât am fost eu preşedinte, „Progresul“ a dat representațiunĭ mai în tot anul. După instruărĭ îndelungate s'au produs de repețite-orĭ şi jocurile naționale „Căluşerul“ şi „Bătuta“, aşa, că sala mai tot-déuna era îndesuită de public. Eu sciu hotărît, că chiar şi în anul 1889, după Paştĭ, s'a dat o representațiune teatrală, cu care ocasiune s'a dat şi piesa: „Drumul de fier“. Socotelele s'au dat tot-déuna fără întârḑiere; adunările generale şi ale comitetului s'au ținut regulat în fiă-care an. Decĭ afirmațiunea d-lui Şenchea *nu este adevĕrată*, póte că şi-a greşit adresa.

Tot aşa de neadevĕrată este şi afirmarea, că nu s'ar fi provocat la depunerea socotelilor nicĭ dênsul şi nicĭ d-na vicepreşedintă. Eu însu-mĭ şi alții am vorbit cu d-na vice-preşedintă de mai multe-orĭ în astă afacere. Domniasa încă se plângea, că de ce nu se conchiamă şedință pentru darea socotelelor şi ne spunea, că d. preşedinte la observările sale a ḑis, că sĕ *îndrăsnéscă numai cine-va sĕ-i facă obiecțiunĭ.* Mĕi! Mĕi!...

Déră e cunoscut şi aceea, că un corespondent, pe care eu nicĭ acuma nu-l sciu sigur, că cine a fost, publicând anul trecut în „Dreptatea“ o corespondență în causa acésta, a scris între altele şi aceea, că de ce nu se dă socotélă, şi că s'a spesat pe bĕuturĭ din venitele încurse etc. etc. Atuncĭ, cum ḑic dn-lor, „conducĕtorii de acuma ai „Progresului“, au rĕspuns, că socotelele s'au dat şi că ce minunĭ de isprăvurĭ românescĭ se fac, de când e d. Şenchea pe aicĭ. „Dreptatea“, vĕḑênd laudele şi atuncĭ încă prea încornurate, a pus capĕt polemiei prin observările sale. D-l Şenchea este om tînĕr şi de curênd venit aicĭ. Póte că numai dênsul nu vede şi nu simte, că în anii din urmă, tocmai din contră, noi Românii tot îndĕrĕt am dat şi că suntem aşa ḑicênd strînşĭ la părete pe tóte terenele, şi acésta nu esclusiv numai din causa slăbiciunei nóstre, ci cu deosebire pentru nebuna violență a împrejurărilor locale, nouĕ de tot duşmănóse, carĭ sunt prea bine cunoscute şi publicului cetitor. Déră de altfel conchemarea regulată a şedințelor *este datoria statutară a preşedintelui.*

(Va urma.) Ioan Tarcu,
membru al soc. „Progresul“.

SCIRI ULTIME.

Demonstrațiă contra ministrului-preşedinte Sturdza.

Bucurescĭ, 3 (15) Iunie. Erĭ a fost érăşĭ mare întrunire la „Dacia“, conchiămată de cei din grupul Fleva (liberalĭ disidențĭ). S'a luat între altele resoluțiunea, sĕ mérgă o deputațiă la d-l Sturdza şi sĕ-i comunice, că-i *caterisit* de liberalĭ şi decĭ nu-i mai rĕmâne, decât sĕ se retragă, căcĭ altfel liberalii nu se vor mai mărgini la proteste în scris, ci vor trece în acțiune.

Acéstă deputațiă, compusă din V. Kogălniceanu, colonel Costescu şi Lăzărescu (pânzar), urmată de numĕrósă plebe, ce a asistat la adunare, s'a dus pe la 12 óre la locuința d-lui Sturdza (strada Mercur), care nu era acasă. Ministru-preşedinte, trecênd cu birja spre casă, a întêlnit cortegiul, ce se întorcea dela el, în strada Armaş. Vre-o câțĭ-va din mulțime, zărindu-l, s'au repeḑit asupra trăsurei, l'au huiduit şi avură chiar cutezanța de a-l *scuipa.*

Acest esces regretabil a indignat pe toțĭ ómenii de bun simț. Foile opoziționale „Timpul“, „Epoca“, „Independența“ etc. protestéză contra esceselor şi scenelor, ce s'au petrecut cu acésta ocasiune.

Paris, 15 Iunie. Foile polone anunță, că în Moscva au fost dețiuțĭ 50 de indiviḑĭ bănuițĭ, că ar fi voit sĕ ațițe revoluție. Printre ei se află şi renumitul polon Smilavszky, pe care poliția l'a deținut din causă, că s'au aflat la el scrisorĭ compromițĕtóre.

Viena, 15 Iunie. Părechia imperială ruséscă va sosi aicĭ în 23 August şi va petrece cincĭ ḑile. In Schönbrunn se vor da marĭ sĕrbărĭ în onórea înalților óspețĭ.

Bucurescĭ, 3 (15) Iunie. Metropolitul-Primat Ghenadie a adresat parchetului de Ilfov o petițiă, în care declară de calumniă cele ce s'au scris despre dênsul în nr. dela 31 Maiŭ al „*Voinței Naționale*“ *) şi cere, ca pe autor sĕ-l provóce a-şĭ produce doveḑile, la cas contrar sĕ-l trimită înaintea curții cu jurațĭ.

Literatură.

A eşit de sub tipar: **Istoria Gimnasiului gr. cat. de Beiuş.** (1828—1895 compusă de *Traian I. Farkas*, prof. p. ord. Acéstă istoriă s'a scris în urma cunoscutei ordinațiunĭ a ministrului unguresc de culte şi instrucțiune publică. In partea întâi a opului textul este românesc, în partea a doua urméză acelaşĭ text în limba maghiară, ér la urmă un supliment cu documente. Opul întreg conține peste 300 pag. şi se află de vênḑare la „Direcțiunea gimnasiului gr. cat.“ din Beiuş pentru prețul de 1 fl. (+ 15 cr. porto.)

*

Povestirĭ de *Petra-Petrescu* à 80 cr. francate. De vêndare la administrația nóstră.

*) In acel numĕr Ghenadie Petrescu era numit „hoț“, „plastograf“ şi în legătură cu asasinul Mărgăritărescu.

DIVERSE.

Funcțiunea organelor în decursul lucrării. Faptul, că funcțiunea organelor corpului omenesc se măresce în decursul lucrării, este un lucru fórte cunoscut. Acest lucru l'a esperiat orĭ şi cine. Dér, că la ce grad se măresce funcțiunea organelor, a descoperit pentru prima dată ḑilele aceste un Frances cu numele Vernet. Pe înălțimea Alpilor (1680—4638 m.) suind, călărind, înotând, la tăierea lemnelor cu ferestrăul, tăierea lemnelor cu sĕcurea şi în decursul altor lucrurĭ grele a observat cu esactitate, că temperatura corpului, pulsul şi respirația au crescut, şi anume: temperatura córpului s'a urcat în decursul lucrului cu 1.64—1·70 de grade mai sus decât cum era, pulsul în fiă-care minută s'a ridicat dela 75 la 83, respirația a fost mai désă pe minut cu 21—25 decât cum era mai înainte. După o pausă scurtă, organele érăşĭ au funcționat ca de comun.

Deosebirea soiurilor de carne. Fórte adeseorĭ se face întrebarea, că ce e causa, de carnea din acelaşĭ animal nu este pe-o formă de bună. Pentru esplicarea acesteia. trebue sĕ căutăm la materiile din carĭ e compusă carnea. Cu cât carnea conține mai puțină apă. cu atât părțile nutritóre sunt mai multe şi cu atâta calitatea cărnii e mai bună. Fisiologul german Siegert s'a ocupat mai pe larg cu acéstă temă şi a descoperit, că asupra calității cărnii influințéză în prima liniă starea animalului, adecă décă acela e gras, orĭ slab. Carnea vitei bine îngrăşate conține 45·5% apă, a celei de jumĕtate grase conține 51·5%, şi a celei slabe 66·7% apă. După cele trei soiurĭ principale de carne: carnea din jurul grumaḑilor dela vita bine îngrăşată conține 73·4% apă, a celei slabe 77·5% apă; calitatea materielor nutritive la vitele grase conține 26·5% apă, a celei slabe 22·5%. Carnea vitelor grase, ce se frige pe grătar conține 63·4%, a celei slabe 77·4% de apă; materiile nutritive la prima sunt 36·6%, la a doua 22·6% Carnea din rinichi la vita grasă conține 50·5% apă, a celei slabe 76·5% apă. Materiile nutritive la cea dintâiŭ sunt: 49·5%, la a doua numai 23·5%. Décă asemĕnăm numerii aceştia, se póte vedé bine, care soiŭ de carne este mai nutritiv. Tot-odată vom mai sci, că pentru-ce măcelarul socotesce un soiu de carne mai scump, ca altul. Soiurile de carne pregătite în mai multe forme cu privire la consumare se pot împărți ast-fel: mai uşor se consumă carnea crudă de vită şi óie; mai mult timp este de lipsă pentru carnea de vită fiértă de jumĕtate şi pentru carnea crudă de vițel, şi mai mult timp se recere pentru carnea de vită fiértă de tot şi carnea de vițel friptă de tot; mai mult timp dea-se consuma se cere pentru carnea crudă de porc. Dintre tóte aceste mai greu de consumat este carnea de tot friptă.

Poliția secretă în epoca veche. Poliția secretă a fost în us chiar şi în epoca veche. Aşa satrapii regilor perşĭ nu au fost alții decât polițiştĭ secrețĭ (detectivĭ) séu după cum se mai ḑice satrapii erau „ochii“ şi „urechile“ regelui. Tot ast-fel de detectivĭ aveau şi Romanii, — şpionii simbriaşi, dér aceştia nu sunt de-a sĕ confunda cu trădătorii. Impĕratul Claudius avea ast-fel de detectivĭ organisațĭ, încât el era informat în detail despre tóte lucrurile ce voia fiă-care senator sĕ le facă. Sub împĕratul Adrian la aşa putere mare a ajuns poliția secretă, încât acésta era privită ca o plagă asupra țerei. Fiă-care oraş era inundat de detectivĭ, de carĭ nimic şi nimenea nu rĕmânea ascuns.

Sĕrbătorirea primului hering. In Holanda este datina, că în fiă-care an, când se începe pescuitul, primul hering, ce cade prins în mréjă, este destinat pentru regina regentă. Cu ocasiunea acésta heringul este fórte frumos împodobit şi se predă reginei regente într'un mod sĕrbătoresc. In anul curent sĕrbătórea acésta s'a ținut numai ḑilele trecute.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Iunie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.70
Renta de corone ung. 4% . . .	98.90
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½% .	124.—
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.80
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	96.70
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	96.75
Imprum. ung. cu premii	149.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	138.—
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.35
Renta de aur austr.	122.65
Losurĭ din 860	144.25
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	958 —
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	381.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	351.20
Napoleondorĭ.	9.53
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.82½
London vista	120.—
Paris vista	47.53½
Rente de corone austr. 4%. . .	101.25
Note italiene.	44.40

Cursul pieţei Braşov.

Din 16 Iunie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.48	Vênd.	9.51
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.68	Vênd.	5.65

Nr. 8661/96.

Concurs.

Este de a se ocupa postul de cancelist devenit vacant. Léfa anuală **500 fl.**, 100 fl., banĭ de locuinţă şi quinquenalele statorite prin statut.

Reflectanţii pentru acest post au de a-şĭ ascerne petiţiunile instruite cu testimoniul de moralitate, cu acela asupra studiilor făcute, cu acela asupra cunóscerei celor 3 limbĭ ale patriei şi asupra ocupaţiunei de până acum, cel mult până în 25 a lunei curente la 12 la prânḑ la acest magistrat.

Se cere mai cu sémă desteritate în resortul purtărei evidenţei militare.

Braşov, 11 Iunie 1896.

1002 1—2 **Magistratul orăşenesc.**

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Trenú mixtŭ	Tren accel.	Tren accel.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05		8.05	2 00	pl.	Viena . . .	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5 10	9.02	11.19		Szolnok . .		3 37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P. Ladány . .		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare .	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4 38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mezö Telegd .		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca . . .		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia . . .		8.32	5 49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău . .		6.54	3.18			7.37
8.34	10.37	8.21	6 59	5.55	sos.	Cluşiu . . .	pl.	6 13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr.pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2.52	6.27		Apahida . .			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10 40	4 45	7.27		Ghiriş . . .		Tr. expr. Bucurest Arad Budapest	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12 57	11.25	5 39	7.50		Cucerdea . .			3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11.49	6.08			Uioara . . .			2.49		2.08	4.27
11.09	1 16	11.59	6 19			Vinţul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	Tr. expr.	12.29	6.57	8.17		Aiud . . .			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.40	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuş . . .	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05	11.55	1 30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29	7.59	12 57	3.06
12.33		2.08	Din 1 Iunie în tóta Joia şi în sărbători cat. şi or. comunică la Sinaia			Creciunel . .			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9 09		Blaşiu . . .		2.48	12.40	7 30	11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa . .			12.01	7.09	11.28	1.54
1.34	1.00	3.31		9.42	sos.	Copşa-mică .	pl.	2.15	11.41	6 56	11.10	1.35
2.13	1.02	3 46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14	6 54	11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaş . . .			10.55	6.41	10.48	12.45
3.04	1.39	4 45		10 22		Elisabetopol .		1.40	10.21	6 20	10 18	12.16
3.40	2 06	5 27		10.51		Sighişóra . .		1.06	9.42	5 53	9 43	11.33
4.03	2 27	6 12		11.12		Haşfalĕu . .		12.52	9.12	5.32	9.19	11.16
5 34	3 30	7.50		12.26		Homorod . .		11.54	7.45	4 27	7.38	10.03
6 12		8.37		12.58		Agoştonfalva .			7.02	3.53	7.22	9.25
6.41	4.16	9.07		1.15		Apaţa . . .		11 11	6.36	3.37	6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra . .			5.58	3 16	6 33	8.28
8.—	5.07	10.25		2.09	sos.	Braşov . . .	pl.	10.10	5.08	2.45	5.57	7.48
3.55	5.14	11.—	6 40	2 19	pl.		sos.	10 05	5.20	2.18		9.08
4.40	5.59	12.26	7.30	3 01		Timiş . . .		9.39	4.14	1 42	5.20	8 28
5.10	6.29	1 11	8.00	3.31		Predeal .		9.12	3.32	1.12	4.14	8.01
12.00	11 25	8 30	10.05 Sinai	9.30	sos.	Bucuresci . .	pl.	5 35	9.15	8.35	3.32	3.15

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón				Trenŭ de person.	Trenŭ de person.	Trenŭ de person.	Trenŭ mixtu
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoşŭ . . .		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău . . .		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oşorheiu . .	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs. . .	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghirişŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11 —	5.—	10.21	Ghiriş	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copşa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgăraşŭ

trenŭ de persón.	Tren mixt	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ					trenŭ mixtŭ	Tren mixt	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	4 45	11.55	7.10		pl.	Copşa mică .	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna . . .		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	12 57	4 40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29			8.57
	6.16		3.58			Avrig . . .		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraş . .	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Braşov — Zêrneştĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55	4 30	Braşov	7.44	1.29	8 31
10.28	6.36	5.49	Zêrneştĭ	6.20	12.05	7 20

Mureş-Ludoş — Bistriţa

4.—	9.10	4.20	Mureş-Ludoş	6.46	7.21	Numai Vinerea circulă
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	Numai Luni a comunică 12 41	N. Marţa comunică	Ţagu-Budatelicŭ . . .	Circulă numai Marţa	4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie .		3 44	8.46
8 33	3.02		Lecinţa		2.48	7.43
9 07	3 41		Ş.-Maghiăruş		2.01	6 52
9.59	4 55		Bistriţa		1.16	5.55

Arad — Timişóra

6.20	11.25	5.		Aradŭ		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timişóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Segedin	6 05	2.30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl. Sibiiu . sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„ Selemberk „	6.57	9 07
6.06	2.51	„ Cisnădie pl.	6.36	8.46

Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighişóra . . .	9.51	5.32
3.54	11.48	Haşfaleu . . .	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţi cu linii mai negre însemneză órele de nópte.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.